КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ

НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

І ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

26 квітня 2024 року

Київ

УДК 81'276.6:327.88(08)

Рекомендовано до опублікування та розміщення на офіційному вебсайті вченою радою Київського інституту Національної гвардії України (протокол № 15 від 31.05.2024)

Проблеми ефективності професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії : матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Київ, 26 квітня 2024 р.). Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2024. 307 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції, у якій взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також науковці з профільних навчальних закладів системи МВС України, стейкхолдери з Головного управління Національної гвардії України. Конференція відбулась у змішаному форматі.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та в освітньому процесі спеціалізованих і військових закладів вищої освіти.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. За достовірність наданих матеріалів несуть відповідальність автори.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: кандидат педагогічних наук, доцент С. В. Мудра; кандидат філологічних наук, доцент В. В. Посмітна; кандидат філологічних наук В. А. Козак; старший викладач кафедри Т. Ю. Литвинська; викладач кафедри А. В. Лещенко; викладач кафедри О. М. Скиба.

© Автори, 2024
© КІНГУ, 2024

ЗМІСТ

Виступ-привітання
МАРТИНЮК Андрій Васильович **13**

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ШУСТ Олена Анатоліївна
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ (на прикладі Білоцерківського національного аграрного університету) **14**

НОВІКОВА Ольга Олександрівна
СУЧАСНИЙ РЕКЛАМНИЙ ТЕКСТ ЯК ДЕМОНСТРАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНЦІВ **18**

ЗАГУРСЬКА-АНТОНЮК Вікторія Францівна
ЛИТВИНЧУК Оксана Валеріївна
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ **24**

ШУТЕНКО Світлана Василівна
ГРАДЮК Іванна Миколаївна
ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МОВНУ КУЛЬТУРУ **28**

ШУМОВЕЦЬКА Світлана Павлівна
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД: ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ **33**

МІНЕНКО Олеся Василівна
ІНТЕРНЕТ БЛОГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПАНУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ **37**

ЯМНИЧ Наталя Юріївна
ДІАЛОГ КУЛЬТУР У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ **41**

ДАНИЛЬЧЕНКО-ЧЕРНЯК Оксана Юріївна
INTEGRATING DIGITAL THINKING PRINCIPLES INTO PHILOLOGICAL EDUCATION **44**

ПСЬОТА Софія Олександрівна
INNOVATIVE METHODS IN FORMING PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION IN THE SYSTEM OF THE MINISTRY OF INTERIOR AFFAIRS **50**

КАМІНСЬКИЙ Платон Олексійович
THE ROLE OF THE UKRAINIAN LANGUAGE IN ENSURING NATIONAL SECURITY IN THE CONDITIONS OF INFORMATION WARFARE 54

СЕКЦІЯ 1. ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

ЗИКУН Наталія Іванівна
ПОКОЛІННЯ ВІЙНИ: ДИНАМІКА Й ТЕНДЕНЦІЯ ЗМІН В СИСИТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 57

МУДРА Світлана В'ячеславівна
КРУТІКОВ Павло Дмитрович
ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ 62

ТКАЧ Поліна Борисівна
ВПЛИВ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ НА КОМУНІКАТИВНУ ВЗАЄМОДІЮ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ 66

ГРИЗОДУБ Роман Володимирович
ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ У МОВНОМУ АСПЕКТІ: ОГЛЯД ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ, ЇЇ ОСНОВНІ ПРОЯВИ ТА ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ 69

КОНДРАТЮК-АНТОНОВА Тетяна Вячеславівна
ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ НГУ 72

ПРЕНЬКО Яна Олегівна
COMMUNICATIVE COMPETENCE AS A WAY OF BUILDING EFFECTIVE COMMUNICATIVE PERSONALITY 75

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
СТРАТЕГІЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ КОМАНДИРАМИ Й ПІДЛЕГЛИМИ У ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ 78

ПРОНІН Антон Євгенович
ДРАЧ Оксана Іванівна
FAKE NEWS AND PROPAGANDA IN THE MEDIA: LINGUISTIC MARKERS AND WAYS TO DETECT THEM 82

САМОЙЛЕНКО Богдан Васильович
ДРАЧ Оксана Іванівна
ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ НА МОВНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ 90

ГОНЧАРОВ Роман Русланович
ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна
СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОГО СЛЕНГУ 98

ЛОСЮК Тарас Тарасович
ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ВИКЛИКИ 101

МУДРА Світлана В'ячеславівна
ПАВЛЕНКО Владислав Юрійович
ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ МОВНІЙ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ 105

МУДРА Світлана В'ячеславівна
ПАВЛУШКІН Павло Олександрович
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ 109

ОМЕЛЬЧЕНКО Мирослав Ігорович
ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
БРИФІНГ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА У ВОЄННИЙ ЧАС: ЗАГАЛЬНІ ЦІЛІ, ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ 113

САВРАСОВА-В'ЮН Тетяна Олександрівна
МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ 117

ЛИСИЧКІНА Ірина Олексіївна
ЛИСИЧКІНА Ольга Олексіївна
ТЕРМІНОЛОГІЯ НАТО У ПРОФЕСІЙНОМУ ВІЙСЬКОВОМУ ДИСКУРСІ 121

СТАДНИК Степан Петрович
ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
ОСОБЛИВОСТІ ЧИННИКА ДИСТАНЦІЇ ТА РОЛЬ ДИСТАНЦІЇ У СЛУЖБОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ КОМАНДИРА З ПІДЛЕГЛИМИ 123

ТРОЦЬКИЙ Руслан Сергійович
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ СПІЛКУВАННІ З ГРОМАДЯНАМИ В ХОДІ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ **127**

ЧОРНА Альона Ігорівна
PROTECTING THE MEDIA SPACE IN LIGHT OF UKRAINE'S FIGHTING AGAINST AGGRESSION **133**

СЕКЦІЯ 2. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

АНДРОСЮК Ігор Юрійович
ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНІЙ АГРЕСІЇ **137**

ГУРІН Руслан Анатолійович
ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна
МОВНА ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ **140**

КРИКУН Вікторія Дмитрівна
FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE DEVELOPMENT OF THE OFFICERS OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION **143**

КРУК Святослав Васильович
КОЗАК Валентина Андріївна
ПОМИЛКИ ЯК ПРИЧИНА ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ **146**

ЛЕЩЕНКО Анжеліка В'ячеславівна
INTEGRATION OF TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FORMING PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE **149**

МУЗАЛЕВСЬКА Руслана Олександрівна
СКИБА Оксана Миколаївна
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ **152**

ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович
КОЗАК Валентина Андріївна
ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛУ 156

ПЕТРИК Лада Вікторівна
КОШАРНА Наталія Володимирівна
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ 160

РУДНІК Юлія Вікторівна
РЕАЛІЗАЦІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ 163

ХАРЬКОВА Анастасія Костянтинівна
КОЗАК Валентина Андріївна
ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ДАНИХ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМУНІКАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 166

ЧУМАК Олександр Володимирович
КОЗАК Валентина Андріївна
ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТІКТОКУ ЯК ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ПРОУКРАЇНСЬКОГО КОНТЕНТУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ 170

БЕРЕЗОВСЬКА Юлія Андріївна
ШУМОВЕЦЬКА Світлана Павлівна
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ: СКЛАДОВІ ТА ОСОБЛИВОСТІ 173

КАРПУШИНА Майя Григорівна
КУСЯК Людмила Григорівна
ЯКІСНЕ ОНОВЛЕННЯ В ОСВІТІ З CANVAS: МОЖЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ НОВОГО ПОКОЛІННЯ 175

БІЛІЧЕНКО Алла Миколаївна
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 179

ЗУБКЕВИЧ Марта Сергіївна
КОМАРИНСЬКА Юлія Борисівна
МОВА ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ 182

КОТОВА Анна Володимирівна
КУЧЕРОВА Ольга Вікторівна
РОБОТА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЮ ЛЕКСИКОЮ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗІ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 185

КРАВЧУК Андрій Олександрович
ВЕЛИЧКО Олена Олександрівна
ПОЛІЩУК Ольга Вікторівна
РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ ЗС УКРАЇНИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 188

КРАПЧАТОВА Ярослава Анатоліївна
НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ АНГЛОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ 192

ЯРЕМЕНКО Наталія Віталіївна
ASSESSMENT OF CADET'S ACADEMIC PERFORMANCE IN ENGLISH LANGUAGE STUDIES 196

БРОВКО Катерина Андріївна
ВПЛИВ ОНЛАЙН-РЕСУРСУ 2BOOKS.SU НА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІМ 198

ЧАПЛІНСЬКА Наталія
THE DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL COMPETENCE SKILLS IN THE CONTEXT OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION OF STUDENTS IN THE MODERN INFORMATION SPACE 200

КОПОСОВ Дмитро Юрійович
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІМ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СТЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 204

СЕКЦІЯ 3. МОВА В ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

ЧАЙКА Лариса Василівна
LEGAL LINGUISTICS: OPPORTUNITIES OF INTRODUCTION INTO LEGAL EDUCATION 209

БАБІЧЕВА Ганна Сергіївна
ДО ПРОБЛЕМ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ АНГЛОМОВНОГО АКАДЕМІЧНОГО ДИСКУРСУ 213

БОРТУН Каріна Олександрівна
ФУНКЦІОНАЛЬНО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУГЕСТІЇ В ІМПЕРАТИВНИХ ВИСЛОВЛЮВАННЯХ 217

БУТ Яна Віталіївна
МЕТОДИКА КУЛЬТУРНОГО ЗБАГАЧЕННЯ СЛУХАЧІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ» 221

ВОЛКОВА Людмила Вікторівна
КОМПЛЕКСИ ВПРАВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ 223

ДЖУРИЛО Аліна Петрівна
СУЧАСНА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ 228

КРАСНИЦЬКА Анжела Віталіївна
МОВА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ТА ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК КУЛЬТУРИ 232

МАКОГОНЧУК Наталя Віталіївна
ГЕВКО Олена Іванівна
ГОЛЯРДИК Наталія Анатоліївна
РОЛЬ МОВИ В ДИПЛОМАТІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ 236

РИЖЧЕНКО Ольга Сергіївна
CULTURAL DIALOGUE AS AN IMPORTANT COMPONENT OF NATIONAL SURVIVAL 239

СІННА Людмила Юріївна
ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 241

ФИЛИПСЬКА Віта Іванівна
ВИКОРИСТАННЯ CASE-STUDY У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ИНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ 244

ШАНАЄВА-ЦИМБАЛ Людмила Олексіївна
ЯМНИЧ Наталія Юріївна
LANGUAGE AND CULTURE 248

ШИНКАР Т. С.
ЕКОЛІНГВІСТИКА ЯК НОВА ГАЛУЗЬ МОВОЗНАВСТВА 250

ЛИТВИНСЬКА Тетяна Юріївна
ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ТЕРМІНА ТА ВІЙСЬКОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ 253

СЕРГІЄНКО Ольга Олександрівна
ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВОГО СЕРВІСУ "QUIZIZZ", ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 257

СКИБА Оксана Миколаївна
THE ROLE OF ENGLISH IN INTERNATIONAL RELATIONS AND CULTURAL DIPLOMACY 261

ШОХА Вадим Миколайович
МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 266

БОЖЕНЕЦЬ Софія Василівна
ОСНОВНІ СПОСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ УГОРСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОГОЛОГІЇ 270

КОВАЛЕНКО Денис Ігорович
ЛИТВИНСЬКА Тетяна Юрівна
ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ЛІГВІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НГУ 273

ЛЕВКОВИЧ Артем Васильович
СКИБА Оксана Миколаївна
ОСНОВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ 278

МІЛЕВСЬКА Єсєнія Сергіївна
ДРАЧ Оксана Іванівна
РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ» 282

РИКОВА Анна
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ІДІОМ 290

ТУЛЛЕР Ярослав Володимирович
ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 293

ФІЛЯРЧУК Христина
МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ПРИКАЗОК 296

ЧИГАНОВ Олександр Дмитрович
ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна
THE ROLE OF A FOREIGN LANGUAGE IN THE INTERCULTURAL INTERACTION OF MILITARY 299

ЧЕРНЯКОВА Аліна Вікторівна
CULTURAL DIVERSITY IN THE CONTEXT OF LANGUAGE TRAINING OF FOREIGN STUDENTS: A COMPARATIVE ANALYSIS 302

СЕКЦІЯ № 1 ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

(Модератор – професор кафедри мовної підготовки Вікторія ПОСМІТНА)

Проблеми досягнення ефективності мовної комунікації у виконанні завдань професійної діяльності в сучасних умовах та з урахуванням сучасних інформаційних загроз.

Тематика: чинники та засоби досягнення ефективності комунікації, особливості професійної комунікації в сучасних умовах, шляхи протидії інформаційній агресії мовними та комунікативними засобами.

ЗИКУН Наталія Іванівна,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор, Державний податковий університет, м.Ірпінь

«ПОКОЛІННЯ ВІЙНИ»: ДИНАМІКА Й ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Українська мова, маючи багату і непросту історію, протягом понад 30-річного періоду незалежності України продовжує відвойовувати сфери функціонування, розширювати коло своїх носіїв і користувачів, напрацьовувати найбільш відповідний інструментарій для виконання своїх функцій – як мови великого народу, як державної мови суверенної європейської країни.

Очевидно, що для розвитку мови, як чинника національної ідентичності українського народу, національної безпеки і суверенітету України, складової формування особистості, її самоідентифікації і свідомості, важливий надійний правовий захист: 25 квітня 2019 р. було схвалено Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [2]; 22 травня 2019 р. постановою КМУ № 437 «Питання українського правопису» схвалено нову редакцію «Українського правопису» [6]; 17 липня 2019 р. розпорядженням КМУ №596 схвалено Стратегію популяризації української мови до 2030 р. [9].

Та не меншим каталізатором розвитку й змін мовної системи стають позамовні чинники і виклики, які знаходять відображення на різних її рівнях.

Особливим етапом еволюції української мови відтак стала російсько-українська війна – від вторгнення 2014 року і незаконної анексії Криму у лютому 2014 р.

Уже до лютого 2022 р. українськими науковцями було напрацьовано великий масив матеріалів про те, як лексична система української мови відгукнулася на зовнішню агресію. Та повномасштабне вторгнення викликало особливий сплеск мовних новотворів, які стрімко ширилися медійними просторами, соціальними мережами, використовувалися у живому спілкуванні. Мова стала активним агентом загальнонародної боротьбу за перемогу, напрацьовуючи мовний інструментарій спротиву і протистояння. Завдяки інтерактивності такої комунікації це доволі швидко знайшло відображення у монографіях, статтях, публічних виступах. Маємо той випадок, коли мовні зміни одразу потрапляли у фокус наукової уваги, активно обговорювалися, «апробувалися», фіксувалися лексикографічними джерелами. Ми свого часу робили оперативний аналіз мовної системи періоду воєнного стану, а саме новотворів (неологізмів) за матеріалами лютого-квітня 2022 р. [3]. Нині вже маємо матеріал для більш загальних спостережень і висновків. Згідно з даними Інституту української мови, науковцями укладено низку словників, що містять нову українську лексику. У таких джерелах традиційно фіксуються наслідки поповнення словникового запасу за певний період, зазвичай за останні 10 років, що вважається часом формування нового покоління носіїв мови.

Тому можна говорити про те, що десятилітній період 2014-2024 рр. у розвитку української мови сформував фактичне особливе покоління носіїв мови – мовне покоління війни, покоління, виховане й загартоване війною, крім іншого, із усвідомленням важливих її суспільних функцій, її наступально-охоронного ефекту. Говорячи про мовне покоління війни, не маємо на увазі складну категорію «покоління» у власне соціологічному сенсі [1]. Однак важливим для нас здається розуміння того, як певні моделі досвіду і мислення репрезентуються представниками певних поколінних спільнот і виробляють особливий стиль покоління [1, с.160]. У нашому випадку йдеться про вироблення особливого мовного стилю, мовної поведінки, використання особливих мовних засобів на певному хронологічному відтинку. Мовне покоління війни – це номінація, якою, на

нашу думку, можна охарактеризувати спільноту людей, які вивчали мову, сформували/змінили своє ставлення до неї в умовах війни. Ці люди можуть мати свої унікальні мовні уподобання, зумовлені, зокрема, воєнними подіями, стресом, змінами в суспільстві. Поняття "покоління" в кількісному відношенні може варіюватися залежно від контексту та критеріїв його визначення. Зазвичай покоління охоплюють період 15-20 років. Однак конкретний період може визначатися за різними факторами, такими як культурні, соціальні або історичні зміни. Історичні події, економічні кризи, соціальні процеси, розвиток технологій суттєво впливають на те, яким є наше життя кожні 15-20 років. І саме така інтенсифікація мовних змін під впливом зовнішніх чинників констатувалася в мовній поведінці українців: «процес кардинальних змін мовної ситуації, на який зазвичай ідуть десятиліття, через війну суттєво пришвидшився» [5]. Лютий 2022 р. змінив українців – однією із тенденцій року став глобальний сплеск кількості людей, які почали вивчати українську мову, зокрема за даними платформи для вивчення мов Duolingo [4], почали її використовувати у різних ситуаціях життях. За даними КМІС, приблизно 10-20% українців після повномасштабного вторгнення змінили свою мовну поведінку на більш проукраїнську [5].

Мовне покоління війни – це й особливий стан мовної системи. Десятилітній період сформував низку певних тенденцій і її особливостей: 1) поява мілітарних елементів, серед яких, з одного боку, військова й воєнна термінологія а з іншого – військова субстандартна лексика (жаргонізми, сленгізми, сленгові фразеологічні вирази); 2) евфемізація мовних засобів: з'являються нові вирази, або евфемізми, які використовуються для опису воєнних подій чи ситуацій (наприклад, замість прямого згадування втрат або бойових дій, можуть вживатися менш прямі вирази, щоб зменшити емоційне навантаження); 3) мовна адаптація: під час війни мова пристосовується до нових реалій і ситуацій: з'являються нові вирази або відтінки в значеннях наявних слів для опису військових стратегій, тактик або ситуацій на передовій. З іншого боку мілітарні елементи охоче використовуються для позначення реалій мирного життя; 4) формування особливої соціальної мови: війна певною мірою змінює спосіб спілкування та виразність мови: під впливом стресу та

напруги може збільшитися вживання мовних засобів для вираження емоцій, агресії чи обурення. Мовні новотвори, зафіксовані у ЗМІ та соціальних мережах, часто виконують не лише номінативну, або навіть не головним чином номінативну функцію: вони гострі, експресивні. Причини цього різноманітні: пошук способів протистояння агресії на різних рівнях – як фізичному, так і вербальному (зокрема шляхом використання образливих та принизливих прізвиськ); спосіб збагачення арсеналу мовних засобів творення образу ворога та "мовної" боротьби проти нього; пошук психологічних інструментів прийняття війни – шляхом розмивання людяності; розширення можливостей для емоційного розвантаження; мовна ідентифікація та диференціації "свої"/"чужі"; 5) спостерігається лаконізація, мова стає більш «економною» – у використанні мовних засобів і в обсязі текстів.

Такі зміни в системі української мови допомагають утримувати оборону на інформаційно-комунікаційному фронті та формують нові засоби для творення мовної карти світу.

Список використаних джерел:

1. Бойко В. Феномен покоління: особливості соціологічної концептуалізації. Грані. 2014. №12 (116). С.158-162.

2. Закон України ««Про забезпечення функціонування української мови як державної» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text

3. Зикун Н. Розвиток мовної системи в період воєнного стану: аналіз новотворів (неологізмів). Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану: кол. моногр. у 4 т.; Ін-т законодавства ВРУ. Київ, 2022. Т.3: Забезпечення прав і свобод людини в умовах воєнного стану: правові, психологічні, соціогуманітарні аспекти. С.37-62.

4. Культурний фронт України – 2022: головні події, тенденції, висновки (оглядова довідка за матеріалами преси та інтернету за 2022–2023 рр.). URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2023/Pidsymki.pdf

5. Мовна ситуація під час повномасштабної війни. URL: https://uchoose.uacrisis.org/movna-sytuatsiya-pid-chas-povnomasshtabnoyi-vijny/

6. Питання українського правопису: Постанова КМУ від 22.05.2019 № 437. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF#Text

7. Селігей П. Українська мова у 2222 році. Вступ до лінгвофутурології. Київ: Академперіодика, 2023. 452 с.

8. Стало відомо, скільки нових слів з'явилося в українській мові. URL: https://ukrrain.com/stalo_vidomo-_skilki_novih_sliv_zyavilosya_v_ukrainskij_movi.html.

9. Стратегія популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава»: схвалено розпорядженням КМУ від 17 липня 2019 р. №596.